

نوروز، فرصت دوستی با طبیعت

هر روز حدود 6250 تن زباله در سه استان شمالی کشور تولید می‌شود، زباله‌هایی که محل دفنشان جایی نیست ...

هر روز حدود 6250 تن زباله در سه استان شمالی کشور تولید می‌شود، زباله‌هایی که محل دفنشان جایی نیست جز دامان سبز جنگل، نگران‌کننده‌تر این‌ها سبزه‌ها برابر شده و به حدود 18 هزار تن در روز می‌رسد، بنابراین در تعطیلات دو هفته‌ای نوروز دست‌کم حدود 262 هزار تن زباله به جنگل‌های شمال هدیه می‌شود.

جنگل جای زباله نیست؛ این توصیه بسیاری از کارشناسان و مسئولان سازمان جنگل‌ها و محیط زیست است که از مسافران نوروزی می‌خواهند آویزه گوششان کنند، مسافرانی که مقصدشان جنگل‌های هیرکانی در شمال کشور، زاگرس در غرب کشور یا حرا در جنوب است.

این که جنگل جای زباله نیست، جزو ابتدایی‌ترین مسائلی است که می‌توان به مسافران نوروزی توصیه کرد، اما دلیل این‌ها چرخه شهروندان این پیش‌پاافتاده‌ترین اصول گردشگری را رعایت نمی‌کنند، باید در محل دیگری جست‌وجو کرد.

وقتی مسئولان هر روز حدود 6250 تن زباله را به طور رسمی در مناطق جنگلی کشور دفن می‌کنند، نباید تعجب کرد تعدادی به ظاهر گردشگر زباله‌هایشان را در دل طبیعت رها کنند یا با روشن کردن آتش، تیشه به ریشه جنگل بزنند.

هرچند نمی‌توان این غفلت مسئولان را بهانه‌ای دانست برای توجیه رفتار ناپسند عده‌ای از گردشگران، اما تا زمانی که خود مسئولان برای حفظ جنگل‌های کشور گام‌های جدی برندارند و در عمل ثابت نکنند حفظ جنگل‌های شمال برای آنها اهمیت دارد، نمی‌توان امیدوار بود تلاش‌های فرهنگی برای حفظ منابع طبیعی کشور نتیجه مطلوبی داشته باشد.

جنگل یا گورستان زباله؟

حدود 460 هکتار از عرصه‌های جنگلی و مرتعی شمال کشور به عنوان محلی دفن زباله‌ها در نظر گرفته شده است.

عباسعلی نوبخت، معاون امور جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری می‌گوید در شمال کشور حدود 51 منطقه وجود دارد که به محل دفن زباله‌ها اختصاص پیدا کرده است.

آن طور که او می‌گوید در این بین 39 منطقه از محل دفن زباله‌ها، عرصه جنگلی و 12 منطقه نیز عرصه مرتعی است.

این درحالی است که هر روز حدود 3150 تن زباله در مازندران، 2000 تن در گیلان و 1100 تن در گلستان تولید می‌شود و مسئولان تاکنون اقدامی بیش از دفن زباله‌ها در اراضی جنگلی و مرتعی انجام نداده‌اند.

رود شیرابه مرگ

زباله‌هایی که در دل طبیعت شمال دفن می‌شود، تنها تیشه به ریشه درختان، گیاهان و گونه‌های جانوری نمی‌زند، زیرا با نفوذ شیرابه زباله‌ها به آب‌های زیرزمینی، حیات انسان‌ها نیز به شکل مستقیم به خطر می‌افتد.

آن طور که معاون امور جنگل و منابع طبیعی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری می‌گوید؛ روزانه حدود 750 هزار لیتر شیرابه از زباله‌های هابی که در طبیعت مازندران دفن می‌شود در اراضی جنگلی و مرتعی نفوذ کرده و باعث خشک شدن درختان می‌شود.

این درحالی است که هر لیتر شیرابه حدود 6000 لیتر از منابع آبی را آلوده می‌کند به همین دلیل با دفن زباله در جنگل، انسان یکی از بزرگ‌ترین فواید آن را که ذخیره آب‌های زیرزمینی است، نابود می‌کند. به شکل میانگین هر هکتار جنگل 1500 متر مکعب آب را در خود ذخیره می‌کند به همین خاطر می‌توان گفت هر سال حدود سه میلیارد و شش میلیون متر مکعب آب در جنگل‌های شمال کشور ذخیره می‌شود و دفن زباله در جنگل تمام این منابع آب را تهدید می‌کند؛ منابعی که می‌توان گفت حجمش بیش از سد کارون است.

جای درخت زباله می‌کارند

بخشی از حل نشدن مشکل دفن زباله‌ها در جنگل‌های شمال را باید پای مسئولان سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان جنگل‌ها نوشت، زیرا مدیران این سازمان‌ها نیز آن‌طور که باید برای رفع این معضل تلاش نکرده‌اند.

دکتر هادی کیا دلیری، رئیس دانشکده منابع طبیعی علوم و تحقیقات تهران و رئیس انجمن علمی جنگلبانی کشور نیز این مساله را تأیید می‌کند و می‌افزاید: برخی از مدیران این سازمان‌ها نیز وقتی این مساله مطرح می‌شود، می‌گویند مسئولان مربوط گفته‌اند جای دیگری برای دفن زباله ندارند، اما وظیفه اصلی این مدیران حفظ محیط زیست کشور است، نه همراهی با تخریب جنگل.

این درحالی است که برخی مدیران تصور می‌کنند اگر زباله‌ها را در دل جنگل و محلی که جلوی چشم گردشگران نیست بریزند، کارشان را بدرستی انجام داده‌اند.

به همین دلیل این روزها اگر سری به جنگل‌های شمال و محل دفن زباله‌ها بزنید، متوجه خواهید شد که زباله‌های بیمارستانی و نخاله‌های ساختمانی زیادی در دل جنگل ریخته شده است.

مراقب جنگل بیمار باشید

نریختن زباله و روشن نکردن آتش، توصیه‌هایی تکراری، اما جدی است که همه گردشگران باید به آن توجه داشته باشند، ولی شیوع آفات در جنگل شرایط آن را شکننده‌تر کرده است به همین دلیل رئیس انجمن علمی جنگلبانی کشور به گردشگران توصیه می‌کند به دلیل شیوع آفاتی مانند شب پره شمشاد، شهروندان باید توجه داشته باشند که سبب انتشار این آفت در مناطق جنگلی نشوند برای این کار سازمان جنگل‌ها باید با نصب تابلوهای هشداردهنده به شهروندان آگاهی دهد که به درختان بیمار نزدیک نشوند، زیرا این آفت خیلی راحت از طریق رفت و آمد شهروندان شیوع پیدا می‌کند.

مساله دیگری که وی به آن اشاره می‌کند، روشن کردن آتش در مناطق جنگلی است، زیرا بسیاری از گردشگران تصور می‌کنند اگر درختچه‌ها را بشکنند یا از سرشاخه درختان برای روشن کردن آتش استفاده کنند، آسیب زیادی به جنگل نمی‌زنند، اما آنها باید بدانند درختچه‌هایی که شاید در نگاه شهروندان ارزش زیادی ندارند، تنها عامل تثبیت خاک منطقه هستند.

با توجه به شیوع آفات و بیماری در جنگل و حجم قابل توجه قاچاق چوب باید از گردشگران خواست هنگام ورود به مناطق جنگلی دست‌کم اصول اولیه گردشگری مسئولانه را رعایت کنند تا حیات منابع طبیعی کشور بیش از این به خطر نیفتد.

مهدی آیینی

جامعه